

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної служби
статистики України
25.12.2012 № 540

Зі змінами, затвердженими
наказами Державної служби
статистики України
від 31.12.2015 № 384,
від 18.07.2016 № 118,
від 11.02.2019 № 72

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ З ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЩОДО ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Київ – 2012

Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції визначають порядок організації та методологію проведення цього державного статистичного спостереження.

Методологічні положення підготували фахівці відділу статистики продукції переробної промисловості департаменту статистики виробництва Держстату під керівництвом директора департаменту Овденко Л.М.

Методологічні положення схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Держстату (протокол від 22.11.2012 № 14).

Зміни до Методологічних положень схвалені на засіданні Комісії з питань удосконалення методології та звітної документації Держстату (протоколи від 28.10.2015 № 12, від 17.05.2016 № 4, від 28.11.2018 № 24).

© Державна служба статистики України, 2012

ЗМІСТ

	<i>стор.</i>
Передмова	4
I. Загальні положення.....	5
II. Визначення термінів, основних понять, скорочення.....	5
III. Організація та проведення державного статистичного спостереження.....	8
3.1. Мета, основні характеристики державного статистичного спостереження та охоплення	8
3.2. Інструментарій державного статистичного спостереження та система показників.....	9
3.3. Формування та актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження	9
3.3.1. Формування сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження.....	9
3.3.2. Актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження	10
3.4. Порядок проведення та розробки державного статистичного спостереження, поширення й оприлюднення його результатів.....	10
3.5. Конфіденційність.....	12
Список використаних джерел.....	13

ПЕРЕДМОВА

Метою розроблення Методологічних положень з організації державного статистичного спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції (далі – Методологічні положення) є визначення порядку організації та методології проведення державного статистичного спостереження за формою №1П-НПП (річна) "Звіт про виробництво та реалізацію промислової продукції" (далі – форма №1П-НПП (річна)), загальних підходів до формування сукупності звітних одиниць, розробки і поширення його результатів.

Методологічні положення складаються з передмови, трьох розділів та переліку використаних джерел. Вони містять основні характеристики спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції, систему показників, інструментарій для його проведення, загальну схему з організації робіт із формування сукупності звітних одиниць спостереження та порядок розробки і поширення його результатів.

Методологічні положення призначені для використання в практичній діяльності фахівцями органів державної статистики.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Державне статистичне спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції відстежує дані щодо виробництва та реалізації промислової продукції відповідно до Номенклатури продукції промисловості (далі – Номенклатура), яка базується на СРА (Статистична класифікація продукції за видами діяльності в Європейській економічній спільноті) і PRODCOM (Перелік продуктів для європейської статистики виробництва).

Методологічні положення визначають основні характеристики спостереження, інструментарій для його проведення та систему показників, загальну схему й організацію робіт із формування сукупності звітних одиниць спостереження та порядок розробки і поширення його результатів.

В основу Методологічних положень покладено норми, викладені у Постанові Ради (ЄС) № 3924/91 від 19.12.1991 (далі – Постанова Ради (ЄС)) стосовно впровадження досліджень промислового виробництва та Постанови Комісії (ЄС) № 912/2004 від 29.04.2004 щодо її впровадження і Постанови (ЄС) № 1893/2006 від 20.12.2006.

Методологічні положення ґрунтуються на нормах Господарського кодексу України, Цивільного кодексу України, законів України "Про державну статистику", "Про інформацію", "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців", "Про доступ до публічної інформації", наказів Держкомстату від 21.12.2009 № 481 "Про затвердження Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств", від 29.12.2009 № 498 "Про затвердження структури плану статистичного спостереження та глосарія до нього", на Політиці Держкомстату у сфері захисту конфіденційної статистичної інформації (наказ Держкомстату від 30.11.2011 № 326), а також інших нормативно-правових документах.

II. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ, ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ, СКОРОЧЕННЯ

Визначення термінів, основних понять, які використовуються відносно цього державного статистичного спостереження, уживаються в такому значенні:

відокремлений підрозділ юридичної особи – філія, інший підрозділ юридичної особи, що знаходиться поза її місцезнаходженням та виробляє продукцію, виконує роботи або операції, надає послуги від імені юридичної особи;

генеральна сукупність (основа вибірки) – сукупність усіх активних статистичних одиниць із заданими характеристиками, які планується вивчати й досліджувати при проведенні статистичного спостереження у наступному році;

давальницька сировина – це сировина, яка належить замовнику і передана у промислову переробку іншому підприємству для виробництва продукції відповідно до угоди;

документальний облік – спосіб здійснення статистичного спостереження, коли факти реєструються за записами, наведеними у документах первинного обліку або в реєстраційних відомостях. У такий спосіб, зокрема, складають форми статистичної звітності;

другорядний вид діяльності – це вид діяльності, де додана вартість, створювана цим видом діяльності, менша, ніж додана вартість, створювана основним видом діяльності;

ідентифікаційні показники – ідентифікаційний код суб'єкта відповідно до реєстрації юридичних та неюридичних осіб в ЄДРПОУ;

індекс промислової продукції – показник (відносна величина), що відображає короткострокові зміни фізичного обсягу виробництва продукції (доданої вартості) за порівнювані періоди;

місцева одиниця за видом економічної діяльності – це одиниця (підприємство або його частина), що здійснює один вид економічної діяльності і розташована в географічно визначеному місці;

обсяг реалізованої продукції – обсяг продукції, яка фактично відвантажена у звітному періоді, про що зазначено в оформлених як підстава для розрахунку з покупцем (замовником) документах, незалежно від надходження платежів за неї;

обсяг фактично виробленої продукції – обсяг валового випуску продукції (у т.ч. попутної), включаючи продукцію, призначену для подальшої переробки на власному підприємстві (внутрішньозаводський оборот);

основний вид економічної діяльності – вид діяльності підприємства, на який припадає найбільший внесок у валову додану вартість;

підприємство – це статистична одиниця, що здійснює виробництво товарів та послуг і є самостійною в прийнятті рішень щодо використання своїх засобів, і є найбільш незалежною з огляду на фінансові та виробничі функції. Підприємство здійснює один або декілька видів економічної діяльності в одному чи декількох місцях. Підприємство складається з однієї або більше місцевих одиниць;

продукція – це результат виробничого процесу. Це загальний термін, який використовується для позначення як товарів, так і послуг;

промислова продукція (продукція промисловості) – продукція, вироблена підприємствами незалежно від основного виду діяльності в межах секцій В, С, D КВЕД-2010;

промислова послуга – результат економічної діяльності в межах секцій В, С, D КВЕД-2010, що охоплює оброблення продукції, перероблення сировини замовника, ремонт і технічне обслуговування, установлення та монтаж;

процес промислового виробництва – це процес перероблення (механічного, ручного тощо), який використовується для виготовлення нової продукції (споживчих товарів, напівфабрикатів чи товарів виробничого призначення); оброблення уживаних товарів на сировину; надання промислових послуг;

реєстр статистичних одиниць – автоматизована інформаційна система, призначена для збирання, накопичення, захисту, опрацювання, поширення, використання та зберігання даних щодо статистичних одиниць;

респондент – особа або сукупність осіб, які підлягають статистичному спостереженню в установленому законодавством порядку;

статистична одиниця – це одиниця, через яку можна отримати несуперечливі та порівнянні дані щодо адміністративних одиниць, які мають різну юридичну організацію, облікову й виробничу структуру;

суцільне статистичне спостереження – спостереження щодо всіх без винятку одиниць статистичної сукупності, яка вивчається;

товари-представники – набір товарів, профільних для певного виду діяльності (на рівні групи, класу), які є однорідними за своїми споживчими властивостями та призначенням у певних групі чи класі КВЕД;

фізична особа-підприємець – фізична особа, зареєстрована в установленому порядку з метою здійснення підприємницької діяльності;

юридична особа – організація, створена й зареєстрована в порядку, встановленому законодавством.

Скорочення:

КВЕД – Класифікація видів економічної діяльності.

KICE – Класифікація інституційних секторів економіки, затверджена наказом Держкомстату України від 18.04.2005 № 96 (зі змінами).

КОАТУУ – Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України ДК 014–97, затверджений наказом Держстандарту України від 31.10.1997 № 659 (зі змінами та доповненнями).

PCO – Реєстр статистичних одиниць.

СКОФ – Статистичний класифікатор організаційних форм суб'єктів економіки, затверджений наказом Держстату від 29.09.2014 № 271.

СКП – Статистична класифікація продукції, затверджена наказом Держкомстату від 23.12.2011 № 397.

PRODCOM – Перелік продукції ЄС для статистики виробництва.

ТОД – територіальні органи Держстату.

НПП – чинна Номенклатура продукції промисловості, яка базується на СКП та PRODCOM і є ключовою класифікацією для проведення державного статистичного спостереження щодо виробництва промислової продукції. Як правило, щорічно актуалізується та розміщується на офіційному веб-сайті Держстату.

T – рік, у якому формується сукупність одиниць державного статистичного спостереження.

III. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ РІЧНОГО ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ

3.1. Мета, основні характеристики державного статистичного спостереження та охоплення

Метою проведення ДСС є формування річної статистичної інформації про виробництво та реалізацію промислової продукції суб'єктами господарювання, які здійснюють промислову діяльність на території України, для інформаційного забезпечення аналізу розвитку промисловості країни та потреб користувачів.

Основні принципи організації цього спостереження базуються на єдиних методологічних підходах, які забезпечують співставну динаміку даних щодо обсягів виробництва та реалізації промислової продукції.

Вищезазначені показники розроблені на базі європейських вимог до статистичної інформації щодо обстеження промислового виробництва, зокрема викладених у Постанові Ради (ЄС) щодо PRODCOM.

Спостереження має такі основні характеристики:

- **Вид державного статистичного спостереження:**
 - за ступенем охоплення одиниць: суцільне;
 - за часом реєстрації даних: поточне.
- **Організаційна форма державного статистичного спостереження:** статистична звітність.
- **Спосіб державного статистичного спостереження:** документальний облік.
- **Одиниця державного статистичного спостереження:** місцева одиниця за видом економічної діяльності.
- **Респондент державного статистичного спостереження:** юридична особа, відокремлений підрозділ юридичної особи.
- **Органи, які здійснюють державне статистичне спостереження:** Держстат, територіальні органи Держстату.
- **Місце проведення державного статистичного спостереження:** регіони України.
- **Статистичні класифікатори, що використовуються при проведенні державного статистичного спостереження:** КІСЕ, КВЕД, КОАТУУ, СКОФ, НПП.

Державне статистичне спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції охоплює статистичні одиниці, діяльність яких за КВЕД, незалежно від основного виду діяльності, відноситься до секцій В "Добувна промисловість і розроблення кар'єрів", С "Переробна промисловість", D "Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря" та що виробляють промислову продукцію відповідно до НПП.

3.2. Інструментарій державного статистичного спостереження та система показників

Організація державного статистичного спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції здійснюється за формою № 1П-НПП (річна) "Виробництво та реалізація промислової продукції" на основі роз'яснень (інструкції) щодо її заповнення.

Показники форми № 1П-НПП (річна) заповнюються на підставі даних первинної документації (відомості, накладні, акти, картки, книги обліку) та бухгалтерського обліку.

Основні показники статистичного спостереження:

- обсяг виробленої промислової продукції (валовий випуск);
- кількість реалізованої у звітному році промислової продукції, виробленої з власної сировини;
- вартість реалізованої у звітному році промислової продукції, виробленої з власної сировини;
- вартість промислових послуг.

3.3. Формування та актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження

3.3.1. Формування сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження

Формування генеральної сукупності одиниць, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється щорічно у грудні року *T*.

Формування генеральної сукупності одиниць, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється на державному рівні.

Генеральна сукупність одиниць ДСС формується на основі РСО (у частині СРП) та включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада року *T* та відповідають таким критеріям:

тип статистичної одиниці: місцева одиниця за видом економічної діяльності;

інституційний сектор економіки відповідно до КІСЕ підприємства, частиною якого є місцева одиниця за видом економічної діяльності: S.11 "Нефінансові корпорації";

види економічної діяльності згідно з КВЕД: секції В, С, D; інші секції – за наявності у підприємства ліцензії/дозвільного документу з виробництва певного виду промислової продукції, яке згідно з чинним законодавством підпадає під державне регулювання.

Сукупність одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, дорівнює генеральній сукупності одиниць ДСС.

На основі сукупності одиниць ДСС формується перелік респондентів ДСС за формою № 1П-НПП (річна), до якого включаються юридичні особи та відокремлені підрозділи юридичних осіб, яким відповідають одиниці, що наявні в сукупності одиниць ДСС.

3.3.2. Актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження

Актуалізація сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС не здійснюється.

3.4. Порядок проведення та розробки державного статистичного спостереження, поширення й оприлюднення його результатів

Звіт за формою № 1П-НПП (річна) органи державної статистики отримують на паперових носіях та в електронному вигляді за місцем здійснення виробничої діяльності респондентів у встановлені терміни, відповідно до бланку форми.

Подання органам державної статистики електронного звіту здійснюється відповідно до Порядку подання електронної звітності до органів державної статистики.

Якщо місцезнаходження та місце здійснення виробничої діяльності респондента є територіями різних адміністративно-територіальних одиниць (регіонів України), органи державної статистики отримують звіт за місцем здійснення виробничої діяльності/виробництва продукції. У тих випадках, коли підрозділ не веде облік усіх показників звіту, органи державної статистики отримують звіт, сформований на підставі даних юридичної особи або безпосередньо від юридичної особи за місцем здійснення підрозділом виробничої діяльності.

На всіх рівнях обробки після отримання даних за формою № 1П-НПП (річна) органи державної статистики здійснюють їх аналіз, уведення статистичної інформації у відповідний комплекс електронної обробки, логічний і арифметичний контролю (як вхідного, так і вихідного масиву даних) та передачу вивіреної інформації на вищий рівень розробки.

До сформованої за результатами проведення державного статистичного спостереження інформації доключаються дані фізичних осіб-підприємців за

окремими видами продукції (зокрема, хлібобулочні, здобні, макаронні вироби, борошно тощо), отримані за результатами проведення короткострокового статистичного спостереження за ф. №1-П (місячна) "Терміновий звіт про виробництво промислової продукції (товарів, послуг) за видами".

За результатами розробки даних за формою № 1П-НПП (річна) органи державної статистики формують часові ряди даних.

Результати державного статистичного спостереження узагальнюються в таких розрізах:

на державному рівні:

щодо виробництва промислової продукції – по Україні та регіонах за видами промислової продукції;

щодо реалізації промислової продукції та промислових послуг – по Україні за видами промислової продукції;

на регіональному рівні:

щодо виробництва промислової продукції – по регіону за видами промислової продукції.

Оприлюднення інформації державного статистичного спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції здійснюється у строки, визначені планом державних статистичних спостережень.

Основними статистичними публікаціями є:

- галузевий статистичний збірник "Промисловість України";
- "Статистичний щорічник України" та інші комплексні статистичні збірники Держстату – "Україна у цифрах", "Регіони України", "Сільське господарство України";

- запитальники міжнародних організацій: Статистичного відділу ООН, Євростату, Міжнародної енергетичної агенції (МЕА), Продовольчої та сільськогосподарської організації (ФАО), Британського геологічного центру та ін.

Дані державного статистичного спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції використовуються як складові для формування енергетичного балансу.

Крім того, показники державного статистичного спостереження у табличному вигляді розміщуються на офіційному веб-сайті Держстату.

Також дані державного статистичного спостереження можуть бути отримані користувачами шляхом безпосереднього виписування в порядку та на умовах, визначених законодавством України, а також відповідно до Порядку доступу до публічної інформації в Держстаті.

Строки проведення державного статистичного спостереження визначені Технологічною програмою, затвердженою на звітний рік наказом Держстату.

3.5. Конфіденційність

Політика у сфері захисту конфіденційної статистичної інформації забезпечується шляхом захисту первинних даних, отриманих органами державної статистики від респондентів у ході проведення державного статистичного спостереження, а також статистичної інформації, на підставі якої можна визначити інформацію щодо конкретного респондента. Так, при поширенні статистичних даних користувачам органи державної статистики здійснюють контроль дотримання правил конфіденційності даних згідно з Законом України "Про Державну статистику".

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV (зі змінами).
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV (зі змінами).
3. Закон України "Про державну статистику" (зі змінами та доповненнями) від 02 жовтня 1992 року № 2657-XI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/Zakon/ukr/stat_u.html
4. Концепція розвитку державної статистики підприємств України; затверджена наказом Держкомстату від 28 грудня 2007 року № 478. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2007/478/Kon.zip
5. Глосарій до плану статистичного спостереження; затверджений наказом Держкомстату України від 29 грудня 2009 року № 498.
6. Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств; затверджене наказом Держкомстату від 21 грудня 2009 року № 481 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/edrpoj/prso.htm>
7. Методика розрахунку інтегрального індексу виробництва (враховуючи індекси промислової та будівельної продукції), затверджена наказом Держкомстату від 02 серпня 2005 року № 224 (у редакції наказу Держкомстату від 05 серпня 2011 року за № 201), [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2011/201/201.htm
8. Порядок подання електронної звітності до органів державної статистики, затверджений наказом Держкомстату від 12 січня 2011 року № 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/elektr_zvit/doc/N_3.zip.
9. Порядок доступу до публічної інформації в Держкомстаті, затверджений наказом Держкомстату від 27 травня 2011 року № 126 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/publ_inf/poriadok/poriadok.htm
10. Політика Держкомстату у сфері захисту конфіденційної статистичної інформації, затверджена наказом Держкомстату від 30 листопада 2011 року № 326 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2011/326/326.zip
11. Збірник статистичних вимог (Statistical requirements compendium (2010). – Євростат, 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-RA-10-007-EN/EN/KS-RA-10-007-EN-EN.PDF
12. Регламент Комісії (ЄС) №912/2004 від 29.04.2004 р. щодо Регламенту Ради Європейського Економічного Співтовариства № 3924/91.
13. Чинна Номенклатура продукції промисловості.